

Den grå bølge
af Anne Leonora Blaakilde, kulturforsker og forfatter

Bragt i Ældre Sagen august 2005.

"Min far er gammel", siger Simon, der leger med min søn Sigurd. De er begge 11 år. "Han er også helt gråhåret", tilføjer han, og skæver over på min grå manke.

"Hvor gammel er din far, Simon?"

"Han er 34."

Det grå hår er et tydeligt signal: Alderdommen vælder insisterende ud af hovedbunden. Selv er jeg lige fyldt 44, men jeg fik de første grå hår som 25-årig. Indtil jeg blev 40, farvede jeg min flovhed, men så syntes jeg, det var på tide at være sin alder bekendt. At blive voksen. - Eller at blive gammel?

Det er alment kendt, at vi frygter og fornægter alderdommen. Mange mennesker vil derfor anstrenge sig for at holde alderdommen på afstand og sole sig i bemærkningen: "Ih, hvor er du ungdommelig".

Prædikateret "ungdommelig" rummer dog en tyndbenet ros, for hvem andre end netop gamle mennesker, kan roses for at opføre sig "ungdommeligt"? Hvis du bliver rost for at være ungdommelig, er det et klart tegn på, at dine omgivelser opfatter dig som gammel - men du accepteres *på trods* af din alderdom, netop fordi du ikke repræsenterer de allermost negative fordomme om det at *være* gammel.

Således fastholder vi i fællesskab en forestilling om, at alt, hvad der er *gammelt*, er negativt.

Man kan godt blive lidt trist over, at alderdommen tilsyneladende slet ikke rummer noget positivt, for vi vil jo alle gerne leve længe. Men helt deprimerende er det da at tænke på, at vi i virkeligheden mener, at alderdommen starter ved 30-35 års alderen! Lige dér begynder man at blive gammel. Tænk hvor mange mennesker, der lever størstedelen af livet med tanken om, at deres alder er forkert, fordi vi alle bliver alt for gamle alt for hurtigt.

[indsæt boks]

Når vi hver især ved, at det er forbundet med noget negativt at blive ældre - allerede fra de 35 år - handler resten af livet om at overbevise sig selv og sin omverden om, at man ikke passer til sin alder. Man kan simpelthen ikke identificere sig selv med det at *være* en bestemt - og for høj - alder. Man vil gerne være frisk, fri, levende, åben og tolerant. Alt det modsatte af dette er noget af det, vi forbinder med alderdom: syg, afhængig, død, fordømmende og forstokket. Nej, hvem vil dog være det - og hvem er det, når alt kommer til alt?

Jeronimus, den gamle sure mand fra Holbergs komedier, er ham vi frygter og fornægter. Han spærrer for udsynet, så vi hverken ser kloge koner eller vise gamle mænd, der kunne give et positivt billede af det at blive ældre.

Hele det 20. århundrede har stået i modernismens tegn. Modernismen står for fornyelse, fart og fremskridt, men tager afstand fra erfaring, autoritet og forældelse. Modernismen har præget menneskesynet, så det at blive gammel er blevet uønsket. Derfor må mennesker over 40 forsvare sig med, at de ikke føler, de *passer til deres alder* og mennesker over 60, at de ikke *føler sig gamle*.

Ungdomsdyrkelsen kulminerede i 1960'erne og 70'erne, da de store årgange - og flere til - stormede frem med det såkaldte *anti-autoritære oprør*. Nu bliver de selv ældet og lærer at sætte pris på erfaring. Måske vil de ligefrem begynde at hylde alderdommen som noget positivt - igen i oprør mod de gældende konventioner?

Mens jeg afventer alderdomsoprøret, lufter jeg stolt min grå manke i sikker forvisning om, at jeg er med på den grå bølge: Det bliver snart OK ikke bare at være gammel, men også at føle sig gammel.

Boks:

Nogengange er der måske nogen, der tror, jeg er ældre, end jeg er. Det er jo meget godt, når man er 20, men når man er 30, så skal man jo helst ikke blive betragtet som en, der er 5 år ældre. Der begynder det jo allerede!

Lotte Bundsgaard, født 1973.

Vi skal nok ikke meget mere op end 30- 35, så er man begyndt at være gammel.

Laus Høybye, født 1978.

35 det er lige der, hvor jeg synes, at man ikke kan forlade sig på en ungdom længere, det er ikke længere noget forsvar for noget som helst.

Lars Bukdahl, født 1968.

Citater fra bogen *Livets skal leves - forlæns, baglæns og sidelæns*. Anne Leonora Blaakilde. Gyldendal 2005.